

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดอ่างทอง” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดเทศบาลจังหวัดอ่างทอง 2) ศึกษาผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดเทศบาล จังหวัดอ่างทอง 3) ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดอ่างทอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดอ่างทอง จำนวน 153 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามดำเนินการส่งด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับมาร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS เพื่อหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปผล ได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านทักษะที่จำเป็น ด้านภาระหน้าที่ และด้านฐานความรู้
2. ครูมีความคิดเห็นว่า ผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และ ด้านการนิเทศภายใน
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครู มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ($r = .625$) โดยค่าของตัวแปรทั้งสองมีความผันแปรร่วมกันอยู่ถึงร้อยละ 39

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการบริหารงานวิชาการตามความเห็นของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดอ่างทอง” ผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดอ่างทอง จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ ไฮสมิทซ์ และ เรลลิส (Chell, 2001 : 8) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารว่า การจัดการภายในโรงเรียนและภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นภาระงานซึ่งไม่สามารถทำให้สำเร็จได้โดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การจัดการโรงเรียนที่ดีควรเป็นการกระจายอำนาจให้กับครูในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน ภาวะผู้นำทางวิชาการที่แท้จริง คือ ความพยายามที่จะค้นหาและกระจายอำนาจให้กับครูซึ่งสามารถสร้างสรรค์ เกี่ยวกับการปรับปรุงประสิทธิผลในโรงเรียน

สอดคล้องกับคำกล่าวของ ฟูลแลนด์ (Chell, 2001 : 8 ; citing Fullan, 1991. **The New Meaning of Educational Change.** p.156) ที่พบข้อสมมุติฐานเบื้องต้นของประสิทธิผลของผู้นำว่ารูปแบบบทบาทของผู้นำในอนาคต จะต้องเป็นการสนับสนุนความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่มของครูมากกว่าบทบาทในการเป็นศูนย์กลางของผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนซึ่งการที่ผู้นำจะมีบทบาทดังกล่าวได้จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเปลี่ยนแปลงโดยการติดต่อสื่อสาร และการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และด้วยการบริหารงานด้วยการกระจายอำนาจทำให้ผู้บริหารและครูเกิดการเรียนรู้และบริหารงานวิชาการไปพร้อมๆ กันโดยผู้บริหารเป็นผู้นำความรู้ เทคนิควิธีการต่างๆ มาประยุกต์สู่การปฏิบัติงานทางวิชาการของครูดังคำกล่าวของ สงบ ประเสริฐพันธ์ (2543 : 90)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันที่มีต่อการพัฒนาสถานศึกษาว่า ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ความรู้ คืออำนาจ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจะต้องสร้างภาพพจน์ใหม่ให้เป็นผู้นำทางวิชาการ มีหน้าที่ในการนำแนวคิดใหม่ๆ ไปสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ ต้องทำตัวเป็นผู้จุดประกายความคิดในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องนำบุคลากรในโรงเรียนให้ตระหนักและให้ความสำคัญกับงานวิชาการงานวิจัย และการศึกษา ค้นคว้า หาความรู้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการทำงานสูง มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองด้วยการเข้ารับการอบรม ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งในยุคปัจจุบันเป็นยุคของการปฏิรูปการศึกษา และการกระจายอำนาจ

ผู้บริหารต้องนำความรู้ ความสามารถและเทคนิคต่างๆ มาพัฒนาโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ โดยการทำงานแบบร่วมคิดร่วมทำกับบุคลากรในโรงเรียน

2. ผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดอ่างทอง พบว่า ครูมีความเห็นว่า ผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 31 – 32) ที่กล่าวว่าในการบริหารงานทางวิชาการ เพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยการสำรวจข้อมูลบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มอบหมายงานให้ตรงตามความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้ครูมีอิสระในการทำงาน โดยผู้บริหารเป็นผู้ให้คำปรึกษา ประชุมปรึกษาหารือคณะครูในโรงเรียนตามโอกาส ส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และส่งเสริมการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารงานทางด้านวิชาการของโรงเรียนยึดหลักการกระจายอำนาจ การปฏิรูปการศึกษาและการทำงานแบบมีส่วนร่วม บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีสิทธิ โอกาส และบทบาทในการบริหารงานวิชาการทำให้การบริหารงานทางวิชาการสามารถทำได้อย่างครอบคลุม ทัวถึงทุกเรื่องทราบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนและหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ถูกทาง

3. ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดอ่างทอง พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ($r = .625$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สอดคล้องกับการบริหารงานทางวิชาการ เพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขปรับปรุง พุทธศักราช 2545 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่กล่าวไว้ดังนี้ งานวิจัยของ บุษซี่ (Buzzi. 1991 : 177) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลของโรงเรียน พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่ในรัฐคอนเนตทิคัต ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ลู (Liu. 1985 : 861) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล โดยใช้แบบสอบถามวัดพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership Behavior Questionnaire) เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของ

ครูใหญ่มีความสัมพันธ์สูงกับประสิทธิผลของโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขเกษม พาพิณีจ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ด้านการเรียนการสอน งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน งานด้านวัดผลและแปรผล งานห้องสมุด งานด้านนิเทศภายใน และงานด้านการประชุมอบรม วิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากถึง 7 ด้าน และ วรณภา นาทันริบ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่พัฒนา มาจากแบบสอบถามของเฮด และคณะ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหาร โรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

ทั้งนี้มีความเป็นไปได้ที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ กับผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับค่อนข้างสูง อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการแบบ กระจายอำนาจ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากจากผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษากับผลการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดอ่างทอง” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กองการศึกษาเทศบาลควรดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำด้านฐานความรู้ โดยการ จัดการอบรม ให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีฐานความรู้เกี่ยวกับการกำหนดพันธกิจ การส่งเสริมการ วิจัย และการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 กองการศึกษาเทศบาล ควรดำเนินการพัฒนาผลการบริหารวิชาการด้านการ นิเทศภายใน โดยการจัดอบรมให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีความรู้ ความเข้าใจในการนิเทศภายใน และการจัดทำระบบสารสนเทศ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยการอบรม และศึกษาดูงานที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการนิเทศภายใน โดยการจัดอบรมให้ครูและผู้บริหารได้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการนิเทศภายในของสถานศึกษา

1.5 ครูผู้สอนควรทราบผลการบริหารงานวิชาการ เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้โรงเรียนมีผลการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป โดยการส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบที่มีผลการบริหารงานวิชาการเป็นที่ยอมรับ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลต่อไป

2.3 ควรศึกษาผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดอ่างทอง

2.5 ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลจังหวัดอ่างทอง